

Dansk ramme for meritering af universitetspædagogiske kompetencer

OM RAMMEVÆRKET 2

DE TRE NIVEAUER FOR UNIVERSITETSPÆDAGOGISKE KOMPETENCER 4
OG KATEGORIEN FOR SÆRLIGE UDDANNELSESOPGAVER

DET DIDAKTISKE HANDLINGSRUM: 6
UNDERSVNING OG UDDANNELSE I PRAKSIS

DET KOLLEGIALE HANDLINGSRUM: 7
UNDERSVNING OG UDDANNELSE SOM KOLLEGIALT PRAKSISFÆLLESSKAB

- Rammeværket er skabt både som inspiration og af nødvendighed. Inspiration – for at sætte nogle brede pejlemærker for de danske universiteters arbejde med at sikre bedre læringsresultater gennem undervisning og vejledning, der både i indhold og form stimulerer og engagerer studerende. Nødvendighed – fordi der er behov for et værktøj, der kan fungere som et nationalt grundlag for anerkendelse og meritering af universitetspædagogiske kvalifikationer inden for de videnskabelige hovedstillinger. Det er et fælles nationalt rammeværk, som det er op til det enkelte universitet at beslutte, hvordan det vil arbejde videre med og anvende lokalt under hensyntagen til fx uddannelsessammensætning og egne prioriteringer, blandt andet internationalisering.
- Rammeværket kan bruges til at sikre et nødvendigt fokus på pædagogiske og didaktiske kvalifikationer i bedømmelsen af akademiske kvalifikationer i ansættelsessammenhænge og samtidig bruges som et afsæt for en drøftelse af ønsker og behov for løbende kompetenceudvikling mellem leder og medarbejder som forudsat i den nye stillingsstruktur.
- Rammeværkets primære målgruppe er den brede gruppe af akademiske medarbejdere, der gennem en universitetskarriere leverer forsknings- og udviklingsbaseret undervisning på højeste internationale niveau. Af samme grund fylder udviklingen af de undervisningsmæssige kompetencer meget i rammeværket. Men rammeværket henvender sig også til de videnskabelige medarbejdere, for hvem uddannelse i perioder af deres arbejdsliv spiller en særlig stor rolle. Det kan være som uddannelsesleder, som videnskabelig medarbejder, der gør uddannelse til et særligt karriereelement, eller som underviser, der gør en ekstraordinær indsats med for eksempel kvalitetsarbejde eller som brobygger mellem universitet og eksterne samarbejdspartnere.
- Rammeværket opererer med tre niveauer for universitetspædagogiske kompetencer og en kategori for særlige uddannelsesopgaver. Alle niveauer udfoldes inden for to kompetencedimensioner (didaktisk og kollegialt), som igen udmøntes i 24 delkompetencer (se modellen på side 6 og 7). Udgangspunktet i forhold til den gældende praksis på universiteterne er niveau 2, som svarer til det kompetenceniveau, der allerede i dag opnås gennem Universitetspædagogikum for adjunkter og postdocs. Niveau 2 er dermed det niveau af universitetspædagogiske kvalifikationer, det forventes, at man besidder ved indgang til en lektorstilling, eller som medarbejdere med en anden universitetspædagogisk kvalifikationsprofil forventes at have opnået i løbet af en kortere årrække i ansættelsen. Dette niveau er i dag det mest konsistente niveau på tværs af universiteterne og derfor valgt som et udgangspunkt.

- Der er ikke en 1:1 relation mellem på den ene side niveauerne i rammeværket og på den anden side stillingsstrukturens forskellige karrieretrin. Det helt overordnede mål for undervisningskompetencer må være, at alle videnskabelige medarbejdere til enhver tid har et niveau af universitetspædagogiske kvalifikationer, der svarer til de undervisnings- og uddannelsesopgaver, de forventes at varetage; opgaver som, alt andet lige, forventes at blive mere omfattende i både indhold og kompleksitet med stigende placering i det akademiske hierarki. Men rammeværket kan også bruges på en måde, hvor man udvælger og kombinerer forskellige elementer fra niveauerne i forbindelse med den løbende kompetenceudvikling. Der vil også være videnskabelige medarbejdere, der har en motivation, interesse, kompetence eller opgavevaretagelse, der betyder, at de hurtigere vil bevæge sig til niveau 3 eller varetager opgaver inden for kategorien særlige uddannelsesopgaver. Disse

medarbejdere vil kunne ”plukke” og selv sammensætte elementer fra niveau 3 og kategorien for særlige uddannelsesopgaver som en del af deres videnskabelige arbejde.

- Rammeværket er generisk formuleret, således at det kan favne institutionelle forskelle og er robust ift. lokale strategiske prioriteringer inden for en institution. De lokale forskelle kan knytte sig til alle dimensioner af institutionens uddannelsesmæssige profil.

Kompetencedimensioner

Rammeværket er opdelt i to kompetencedimensioner:

- Det didaktiske handlingsrum: Undervisning og uddannelse i praksis (side 6)
- Det kollegiale handlingsrum: Undervisning og uddannelse som kollegialt praksisfællesskab (side 7)

De to dimensioner er valgt for at synliggøre, at god undervisning og

uddannelse ikke bare forudsætter, at den individuelle underviser/videnskabelige medarbejder er kompetent, men også, at de videnskabelige medarbejdere udvikler undervisning og uddannelse i fællesskab for at skabe solide sammenhænge, høj kvalitet og gode undervisningsmiljøer for de studerende. Progressionen i det didaktiske handlingsrum knytter sig til stigende selvstændighed i tilrettelæggelsen af undervisning og uddannelse, mens progressionen i det kollegiale handlingsrum knytter sig til en stigende deltagelse i og ansvar for kollegialt samarbejde og fælles processer.

Rammeværket opererer med tre kompetenceniveauer og en kategori for særlige uddannelsesopgaver. Tre niveauer, som udtrykker en kompetenceprogression med ét niveau under og ét niveau over niveau 2, som jævnfør ovenstående kan betragtes som et udgangspunkt. Hertil kommer en kategori for særlige uddannelsesopgaver, der kvalitativt adskiller sig fra de andre, og som vil give institutionerne mulighed for at anerkende særlige indsatser, jobs eller opgaver på uddannelsesområdet.

Niveau 1 beskriver et indgangsniveau for universitetsundervisere. Det enkelte universitet beslutter, hvornår dette niveau skal være opnået med støtte fra universitetet i form af vejledning og kompetenceudvikling. Niveauet er med ud fra en antagelse om, at universiteter er professionelle organisationer, der tilbyder kompetenceudvikling og forudsætter basale undervisningskvalifikationer hos alle, der underviser på institutionen. På niveau 1 – i det didaktiske handlingsrum – kan medarbejderen inden for rammerne af egen undervisning og under vejledning

tilrettelægge, gennemføre og evaluere undervisnings og vejledningsaktiviteter. På niveau 1 – i det kollegiale handlingsrum – har medarbejderen fokus på egen interaktion med de studerende.

Niveau 2 beskriver udgangspunktet for de midlertidigt ansatte videnskabelige medarbejdere, der er i gang med et karriereforløb mod en fast videnskabelig ansættelse på universitetet, og som bidrager substantielt til universitetets forsknings- og udviklingsbaserede uddannelser. På niveau 2 – i det didaktiske handlingsrum – kan medarbejderen inden for rammerne af eget fagområde analysere, tilrettelægge, gennemføre, evaluere og udvikle undervisnings- og vejledningsforløb. På niveau 2 – i det kollegiale handlingsrum – øges medarbejderens opmærksomhed på såvel de studerende som den faglige og kollegiale sammenhæng.

Niveau 3 beskriver en række forskellige kompetenceudviklingsmuligheder inden for undervisning, vejledning og uddannelse typisk på lektor- og professorniveau. Dette

niveau er et vigtigt indsatsområde for at sikre en dynamisk udvikling af universiteternes undervisnings- og vejledningsopgaver og sikre lektorer og professorer muligheder for opdaterede og nødvendige kompetencer inden for en af universitetets vigtigste kerneopgaver, uddannelse. På niveau 3 – i det didaktiske handlingsrum – udvikler medarbejderen gradvis sit omfang og repertoire af undervisnings-, vejlednings- og eksamenspraksisser. På niveau 3 – i det kollegiale handlingsrum – påtager medarbejderen sig et øget kollegialt – og ledelsesmæssigt ansvar for udvikling af undervisning og uddannelse.

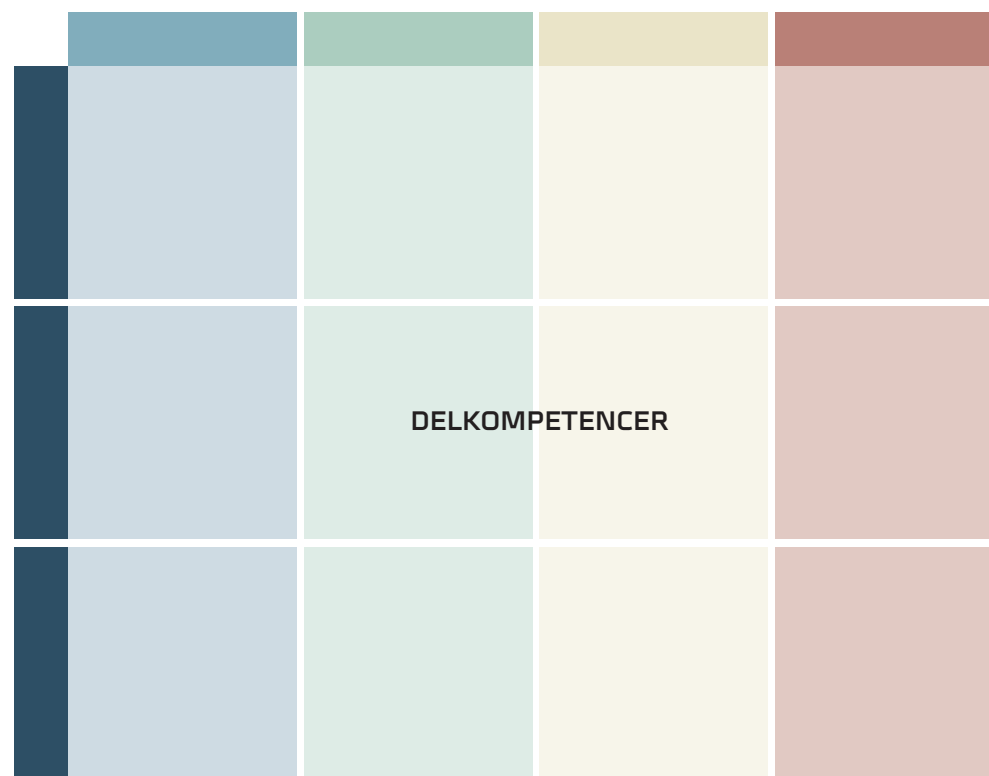
Kategorien for særlige uddannelsesopgaver beskriver en række forskellige kompetenceudviklingsmuligheder knyttet til særlige funktioner (f.eks. studieleder eller viceinstituteder for undervisning), eller VIP, der varetager særlige opgaver inden for undervisning, universitetspædagogik, udvikling af uddannelser, kvalitetsarbejde, samarbejde med arbejdsmarkedet eller lignende. Dette niveau er kvalitativt anderledes end de øvrige niveauer og

har et mere transformativt element, hvor medarbejderens indsats sætter sig spor i indhold, form eller rammevilkår for undervisning eller uddannelse i og uden for institutionen. I kategorien for særlige uddannelsesopgaver er medarbejderen med sin særlige indsats med til en substantiel udvikling af undervisning og uddannelse inden- og uden for institutionen – både i forhold til det didaktiske og det kollegiale handlingsrum.

Delkompetencer inden for de tre kompetenceniveauer og kategorien for særlige uddannelsesopgaver

Der er for hvert kompetenceniveau angivet en række delkompetencer, som illustrerer, hvilke kompetencer en videnskabelig medarbejder typisk vil opnå på et givet kompetenceniveau, og som dermed kan udgøre meriteringskriterier i et karrierespor. Delkompetencerne fremgår af de enkelte vertikale ”kasser” under hvert kompetenceniveau og under kategorien for særlige uddannelsesopgaver i modellen nedenfor. I forbindelse med lektoransættelsen forventes den

videnskabelige medarbejder at beherske alle delkompetencerne på niveau 2 (dvs. alle vertikale ”kasser” under niveau 2). På de øvrige niveauer og kategorien for særlige uddannelsesopgaver anlægges et mere helhedsorienteret perspektiv på udvikling og vurdering af universitetspædagogiske kompetencer. Der er således ikke tale om, at hver enkelt delkompetence skal være opfyldt under hvert enkelt kompetenceniveau på niveau 3 og i kategorien for særlige uddannelsesopgaver. Her er det nærmere et spørgsmål om, at leder og medarbejder bruger rammeværket til løbende at drøfte, hvilke delkompetencer den videnskabelige medarbejder ønsker at udvikle og anerkendes for via incitamentsstrukturene. I konkretisering af delkompetencerne kan den enkelte institution også tilpasse delkompetencerne til den lokale kontekst og dermed sikre, at kompetenceudviklingen og meriteringen bidrager positivt til medarbejderens karriereudvikling og institutionens strategiske retning.

DET DIDAKTISKE HANDLINGSRUM: UNDERVISNING OG UDDANNELSE I PRAKSIS - INDIVIDUET

Disse kompetencer knytter sig til handlingsrummet og dermed til, hvorledes den universitetspædagogiske viden kommer til udtryk i/har ”impact” på undervisningen og vejledningen. Handlingsrummet rummer tre domæner: undervisning/vejledning, eksamen og kvalitetssikring.

	NIVEAU 1	NIVEAU 2	NIVEAU 3	KATEGORIEN FOR SÆRLIGE UDDANNELSESOPGAVER
A UNDER- VISNING	<p>UNDERVISEREN/ DEN VIDENSKABELIGE MEDARBEJDER:</p> <ul style="list-style-type: none"> kan under vejledning tilrettelægge og gennemføre enkelte undervisnings- og vejledningsaktiviteter med fokus på de studerendes læring 	<p>DEN VIDENSKABELIGE MEDARBEJDER:</p> <ul style="list-style-type: none"> behersker fagets centrale undervisnings- og vejledningspraksisser og kan selvstændigt tilrettelægge og gennemføre undervisning, vejledning og undervisningsforløb under hensyntagen til såvel faglige mål som de studerendes læringsforudsætninger 	<p>DEN VIDENSKABELIGE MEDARBEJDER:</p> <ul style="list-style-type: none"> behersker et bredt spektrum af undervisnings- og vejledningspraksisser kan udvikle, nytænke og afprøve undervisnings- og vejledningspraksisser 	<p>DEN VIDENSKABELIGE MEDARBEJDER:</p> <ul style="list-style-type: none"> kan analysere, tilrette, gennemføre, evaluere, forbedre og nyudvikle undervisningsforløb, uddannelseselementer eller hele uddannelser kan indgå i og påtage sig ansvar for universitetspædagogisk udvikling og nytænkning
B EKSAMEN	<ul style="list-style-type: none"> kan under vejledning tilrettelægge og gennemføre prøver i henhold til de faglige mål 	<ul style="list-style-type: none"> kan selvstændigt planlægge og gennemføre og evaluere eksamen i henhold til de faglige mål 	<ul style="list-style-type: none"> behersker forskellige eksamensformer og kan vurdere, om den valgte eksamensform er hensigtsmæssig kan udvikle og gen- og nytænke eksamensformer 	<ul style="list-style-type: none"> kan udvikle nye og innovative eksamensformer kan påtage sig et ansvar for, at nye eksamensformer udbredes på institutionen
C KVALITETS- SIKRING	<ul style="list-style-type: none"> kan under vejledning bidrage til undervisningsevaluering af egen undervisning og vejledning og diskussioner om evalueringens betydning for udvikling af undervisning og vejledning 	<ul style="list-style-type: none"> kan systematisk arbejde med at udvikle egen undervisning og vejledning på baggrund af undervisningsevalueringer 	<ul style="list-style-type: none"> kan udvikle og afprøve nye formater for evaluering af egen undervisning og vejledning 	<ul style="list-style-type: none"> kan bidrage innovativt og systematisk til udvikling af undervisningskvalitet, så institutionens undervisnings-, vejlednings- og uddannelsespraksis bedres

DET KOLLEGLIALE HANDLINGSRUM: UNDERVISNING OG UDDANNELSE SOM KOLLEGLIALT PRAKSISFÆLLESSKAB – KOLLEGLIALT

Disse kompetencer omfatter dels evnen til professionelt at samarbejde med studerende, kolleger, ledelse og andre aktører, dels evnen til at forholde sig systematisk og reflekteret til egen kompetenceudvikling.

	NIVEAU 1	NIVEAU 2	NIVEAU 3	KATEGORIEN FOR SÆRLIGE UDDANNELSESOPGAVER
D SAMARBEJDE MED STUDERENDE	<p>UNDERVISEREN/ DEN VIDENSKABELIGE MEDARBEJDER:</p> <ul style="list-style-type: none"> kan i samarbejde med de studerende skabe et konstruktivt og læringsorienteret undervisningsmiljø 	<p>DEN VIDENSKABELIGE MEDARBEJDER:</p> <ul style="list-style-type: none"> kan i samarbejde med de studerende skabe et konstruktivt og læringsorienteret undervisnings- og studiemiljø 	<p>DEN VIDENSKABELIGE MEDARBEJDER:</p> <ul style="list-style-type: none"> kan i samarbejde med de studerende udvikle og afprøve nye tiltag til at understøtte undervisning- og studiemiljøet 	<p>DEN VIDENSKABELIGE MEDARBEJDER:</p> <ul style="list-style-type: none"> kan forestå universitetspædagogisk undervisning kan varetage ledelsesfunktioner på undervisnings- og uddannelsesområdet
E SAMARBEJDE MED KOLLEGAER	<ul style="list-style-type: none"> kan indgå i samarbejde om undervisning med kolleger og/eller studerende under andres pædagogiske ledelse 	<ul style="list-style-type: none"> kan samarbejde med kolleger og studerende om udvikling og gennemførelse af undervisning og vejledning, herunder varetagelse af kursuslederskab 	<ul style="list-style-type: none"> kan formidle, videndele og sparre med kolleger om udviklingen af undervisning, vejledning og eksamener 	<ul style="list-style-type: none"> kan bedrive fagdidaktisk forsknings- og udviklingsaktiviteter kan udvikle undervisning, vejledning og uddannelse i samarbejde med relevante eksterne aktører
F SAMARBEJDE OM KVALITETS- SIKRING	<ul style="list-style-type: none"> kan vurdere kvaliteten af egen undervisning/vejledning og, hvor relevant, opsøge ny viden og vejledning 	<ul style="list-style-type: none"> kan vurdere egne undervisnings- og vejledningskompetencer og i samarbejde med andre udvikle sine undervisnings- og vejledningspraksis 	<ul style="list-style-type: none"> kan forestå pædagogisk vejledning af yngre kolleger og peer-to-peer kollegial supervision 	<ul style="list-style-type: none"> kan bidrage til kvalitetsudvikling og kvalitetssikring på uddannelses-, institut- fakultets- eller institutionsniveau